

Ενότητα 9. Βέλτιστες πρακτικές Ανοικτής Διακυβέρνησης – Παραδείγματα Εφαρμογής

Σκοπός αυτής της ενότητας είναι η παρουσίαση βέλτιστων διεθνών πρακτικών ανοικτής διακυβέρνησης υπό το πρίσμα της συνάφειάς τους με προκλήσεις που αντιμετωπίζει η Ελλάδα στην επιδίωξή της να υιοθετήσει παρόμοιες πρακτικές στο πλαίσιο πρόσφατων πρωτοβουλιών του σχεδίου δράσης ανοικτής διακυβέρνησης.

Τα τελευταία χρόνια, η ελληνική κυβέρνηση εισήγαγε μια νέα δημόσια πολιτική για να φέρει τους πολίτες πιο κοντά στη Δημόσια Διοίκηση. Σε αυτό το πλαίσιο σχεδίασε και εφάρμοσε ένα σύνολο κυβερνητικών πρωτοβουλιών και δράσεων για την ανοικτή διακυβέρνηση και τη συμμετοχική διοίκηση που αποσκοπούν στην ανάκτηση της εμπιστοσύνης των πολιτών μέσω της παροχής αξιόπιστων και ποιοτικών υπηρεσιών που προάγουν την ανάπτυξη, την ισότιμη και ενεργό συμμετοχή των πολιτών και βελτιώνουν την ποιότητα ζωής. Στο πλαίσιο αυτό στην αρχή του κεφαλαίου εξετάζεται ειδικότερα (σε σχέση με τα λειτουργικά του χαρακτηριστικά) το ένα εκ των δύο βασικών οριζόντιων συστημάτων της Δημόσιας Διοίκησης και συγκεκριμένα το σύστημα Δι@ύγεια. Η πλατφόρμα www.opengov.gr είναι το δεύτερο οριζόντιο σύστημα, το οποίο αξιοποιείται για την δημόσια ηλεκτρονική διαβούλευση νομοθετικών και κανονιστικών πράξεων και τις προσκλήσεις ενδιαφέροντος για στελέχωση της διοίκησης και έχει περιγραφεί αναλυτικά στην Ενότητα **Σφάλμα! Το αρχείο προέλευσης της αναφοράς δεν βρέθηκε.**

Στη συνέχεια εξετάζονται τα ανοικτά δεδομένα αναφορικά με το σύνολο της Δημόσιας Διοίκησης καθώς και μια σειρά από τομείς στους οποίους εμπλέκονται τα ανοικτά δεδομένα και συγκεκριμένα την εκπαίδευση, τα οικονομικά θέματα με έμφαση στον συμμετοχικό προϋπολογισμό και την ανοικτή δικαιοσύνη. Για κάθε τομέα ενδιαφέροντος παρουσιάζονται αντίστοιχα παραδείγματα καλών πρακτικών από το εξωτερικό και τον Ελληνικό χώρο. Επισημαίνεται ότι τα παραδείγματα που αναφέρονται δεν είναι εξαντλητικά και προέρχονται κυρίως από την κεντρική διοίκηση.

9.1 Πρόγραμμα Δι@ύγεια για τη διαφάνεια στη διοικητική δραστηριότητα

Το Πρόγραμμα Δι@ύγεια στοχεύει στην επίτευξη της μέγιστης δυνατής δημοσιότητας της

κυβερνητικής πολιτικής και της διοικητικής δραστηριότητας, τη διασφάλιση της διαφάνειας και την εμπέδωση της υπευθυνότητας και της λογοδοσίας από την πλευρά των φορέων άσκησης της δημόσιας εξουσίας. Από τον Οκτώβριο 2010 αναρτώνται σε ένα σημείο στο διαδίκτυο όλες οι αποφάσεις πράξεων των κυβερνητικών και διοικητικών οργάνων, λαμβάνοντας ειδική μέριμνα για τις πράξεις που αφορούν στην εθνική άμυνα και τα ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα. Μέσα στα πρώτα επτά χρόνια, στο πρόγραμμα Διαύγεια εντάχθηκαν 4.600 φορείς του στενού και ευρύτερου δημόσιου τομέα και των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α και Β βαθμού, ενώ έχουν αναρτηθεί περισσότερες από 27,1 εκατομμύρια πράξεις.

Σημαντική παράμετρος της δράσης είναι η θεσμική ισχύς των αναρτημένων αποφάσεων και πράξεων. Κάθε πράξη, εκτός από όσες δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης, αποκτά ισχύ μόνο μέσω της ανάρτησής της στο Διαύγεια. Με την ολοκλήρωση της ανάρτησης κάθε πράξη υπογράφεται ψηφιακά από το σύστημα Δι@ύγεια και αποκτά έναν μοναδικό Αριθμό Διαδικτυακής Ανάρτησης (ΑΔΑ). Ο ΑΔΑ είναι η ταυτότητα κάθε αναρτημένης πράξης, την πιστοποιεί και την ακολουθεί εφεξής. Είναι σημαντικό ότι το αναρτημένο έγγραφο, εκτός όσων δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης, υπερισχύει έναντι όλων των λοιπών εκδόσεων της πράξης. Επίσης, ο πολίτης μπορεί να επικαλείται τα αναρτημένα έγγραφα στις συναλλαγές του με τις δημόσιες υπηρεσίες, χωρίς να απαιτείται η επικύρωσή τους. Αρκεί η επίκληση του ΑΔΑ της πράξης για την αυτεπάγγελτη αναζήτησή τους από τους δημόσιους φορείς ενώ οι δημόσιες υπηρεσίες διεκπεραιώνουν υποθέσεις χωρίς να διακινούν τα αναρτημένα έγγραφα. Αρκεί η επίκληση του ΑΔΑ των πράξεων για την επικοινωνία μεταξύ φορέων.

Για τις ανάγκες της εφαρμογής του Δι@ύγεια το Υπουργείο Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης συντονίζει ιεραρχικό δίκτυο 4600 Ομάδων Διοίκησης Έργου (ΟΔΕ). Αυτό το δίκτυο έχει αναπτύξει ψηφιακή κουλτούρα, με την υποστήριξη και του ΕΚΔΔΑ, και αξιοποιείται για την προώθηση νέων καινοτόμων οριζόντιων δράσεων (π.χ. προώθηση οριζόντιας δράσης για άνοιγμα των δεδομένων του δημοσίου).

Ακολουθούν κάποιες βασικές λειτουργίες του προγράμματος Δι@ύγεια που αποτελούν παράγοντες καινοτομίας για τη δημόσια διοίκηση στην Ελλάδα αλλά και σε παγκόσμιο επίπεδο:

- Προσβάσιμη εφαρμογή από άτομα με αναπηρία σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα
- Πλήρης και έξυπνος μηχανισμός αναζήτησης βασισμένος σε κριτήρια αναζήτησης και δυνατότητα εξειδίκευσης των αποτελεσμάτων

- Προσωποποιημένες υπηρεσίες – “Η Δι@ύγεια μου” με εξατομικευμένες αναζητήσεις, προσωπικούς σελιδοδείκτες σε αναρτήσεις που ενδιαφέρουν τον κάθε πολίτη
- Πληρότητα και ποιότητα της πληροφορίας με αυστηρότερους ελέγχους ορθότητας και πληρότητας κατά την ανάρτηση των αποφάσεων από τους φορείς και ενίσχυση των δυνατοτήτων αυτόματης ενημέρωσης των στοιχείων από τρίτα συστήματα
- Ασφάλεια και εγκυρότητα καθώς τα αναρτημένα έγγραφα έχουν ψηφιακή υπογραφή του συστήματος που εξασφαλίζει την εγκυρότητά τους. Με ειδική Χρονοσήμανση αποδεικνύεται τότε ακριβώς αναρτήθηκε κάποιο έγγραφο
- Βέλτιστο σύστημα διάθεσης ανοικτών δεδομένων: ώστε να αναπτυχθούν περισσότερες εφαρμογές προστιθέμενης αξίας
- Διασύνδεση με άλλα συστήματα του Δημοσίου: με άμεση ανταλλαγή πληροφοριών και εγγράφων με άλλα συστήματα του δημοσίου
- Μητρώο Φορέων Δημοσίου – Οργανόγραμμα Φορέων με καταγραφή και απεικόνιση του αναλυτικού οργανογράμματος κάθε φορέα που θα προσφέρεται για χρήση από οποιοδήποτε άλλο σύστημα εντός/εκτός του δημοσίου
- Αποθετήριο Εντύπων κάθε Φορέα με πρότυπα έντυπα φορέων και έντυπα αιτήσεων των οποίων τη συμπλήρωση απαιτούν οι φορείς από τους πολίτες, επιχειρήσεις ή δημοσίους υπαλλήλους.

9.1 Πύλες Ανοικτών δεδομένων στη Δημόσια Διοίκηση

Τα ανοικτά δεδομένα και η προσφερόμενη αξία τους συζητήθηκαν εκτενώς στην Ενότητα 7. Στην παρούσα ενότητα δίνονται κάποια παραδείγματα εφαρμογής από το εξωτερικό και την Ελλάδα.

9.1.1 Διεθνής Εμπειρία

Οι πιο χαρακτηριστικές πύλες ανοικτών δημόσιων δεδομένων είναι αυτές με το συνθετικό “datagon” όπως π.χ. www.data.gov.uk, www.datagov.un, www.datagov.au και για την Ελλάδα το www.datagov.gr. Θα παρουσιασθεί, ως παράδειγμα, η πιο χαρακτηριστική ίσως από αυτές, η **data.gov.uk** ως πύλη παροχής ανοικτών δεδομένων. Η πρωτοβουλία data.gov.uk ξεκίνησε το 2010 και περιέχει πάνω από 42.000 σύνολα δεδομένων από διάφορες υπηρεσίες του Ηνωμένου Βασιλείου. Όλα τα δεδομένα είναι μη προσωπικά και παρέχονται σε μορφή, η οποία επιτρέπει την επαναχρησιμοποίησή τους.

Η πρωτοβουλία data.gov.uk προσφέρει ένα ευρύ φάσμα δεδομένων του δημόσιου τομέα, που κυμαίνονται από τα στατιστικά στοιχεία κυκλοφορίας έως στοιχεία εγκληματικότητας. Τα δεδομένα μπορούν να χρησιμοποιηθούν για ιδιωτικούς ή εμπορικούς σκοπούς. Στόχος είναι να στηριχθεί η ανάπτυξη υπηρεσιών που βρίσκουν νέους τρόπους και μεθόδους γύρω από τη χρήση των δημόσιων και ανοικτών πληροφοριών.

Το Γραφείο του Υπουργικού Συμβουλίου του Ηνωμένου Βασιλείου ηγείται της πρωτοβουλίας και αποσκοπεί στην απελευθέρωση των δημόσιων δεδομένων **ώστε να γίνει «συνήθης επιχειρηματική δραστηριότητα» μεταξύ των δημόσιων φορέων** [Σφάλμα! Το αρχείο προέλευσης της αναφοράς δεν βρέθηκε.].

9.1.2 Ελληνική Εμπειρία

Η κεντρική πύλη των δημόσιων δεδομένων και πληροφοριών, data.gov.gr, παρέχει πρόσβαση σε βάσεις δεδομένων των φορέων της ελληνικής κυβέρνησης.

Η ανοικτή διάθεση των δεδομένων και πληροφοριών του δημοσίου τομέα έχουν διττή στόχευση: α) την ενίσχυση της συμμετοχής, της διαφάνειας και του δημοσίου ελέγχου και β) την προώθηση της επιχειρηματικότητας με τη δημιουργία νέων ευκαιριών ώστε οι επιχειρήσεις να παράσχουν υπηρεσίες προστιθέμενης αξίας, αξιοποιώντας τα δεδομένα που προσφέρονται ανοικτά από τους δημόσιους φορείς.

Οι πολιτικές ανοικτών δεδομένων ενθαρρύνουν την ευρεία διαθεσιμότητα και την περαιτέρω χρήση πληροφοριών του δημόσιου τομέα για προσωπικούς ή εμπορικούς σκοπούς, με ελάχιστους ή καθόλου νομικούς, τεχνικούς ή οικονομικούς περιορισμούς, και προωθούν την κυκλοφορία των πληροφοριών όχι μόνο για τους οικονομικούς φορείς αλλά και για το κοινό.

Οι πολιτικές ανοικτών δεδομένων μπορούν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στην ταχεία ανάπτυξη νέων υπηρεσιών που βασίζονται σε νέους τρόπους συνδυασμού και χρησιμοποίησης αυτών των πληροφοριών, τόνωσης της οικονομικής ανάπτυξης και προώθησης του κοινωνικού ελέγχου. Το προσδοκώμενο ωφέλιμο αποτέλεσμα έγκειται στην ενίσχυση τόσο της διαφάνειας και της συμμετοχής, όσο και στην δημιουργία νέων ευκαιριών για φορείς της κοινωνίας των πολιτών και (νεοφυών) επιχειρήσεων, ώστε να παράσχουν υπηρεσίες προστιθέμενης αξίας, αξιοποιώντας τα δεδομένα που προσφέρονται ανοικτά από τους δημόσιους φορείς.

Για την θεσμική κατοχύρωση για την ανοικτή διάθεση και περαιτέρω χρήση της δημόσιας πληροφορίας, το 2014 η Ελλάδα εφαρμόσε την Οδηγία της ΕΕ 2013/37 «σχετικά με την περαιτέρω χρήση πληροφοριών του δημόσιου τομέα», κάνοντας όμως παράλληλα ακόμη πιο τολμηρά βήματα σε σχέση με το κείμενο της οδηγίας για το άνοιγμα των

δημοσίων δεδομένων και την ενίσχυση της διαφάνειας. Καθιερώθηκε, έτσι, σύμφωνα και με τις διεθνείς δεσμεύσεις της χώρας στο πλαίσιο του Open Government Partnership (OGP), η αρχή της εξ ορισμού ανοικτής διάθεσης και περαιτέρω χρήσης της δημόσιας πληροφορίας. Στο πλαίσιο της αρχής της φανεράς δράσης της διοίκησης η αρχή της εξ ορισμού ανοικτής διάθεσης της δημόσιας πληροφορίας έγκειται στο ότι:

- Τα έγγραφα, πληροφορίες και δεδομένα που κατέχει η διοίκηση είναι κατ' αρχήν ανοικτά και προσβάσιμα στους πολίτες.
- Ο αποκλεισμός της πρόσβασης και περαιτέρω χρήσης πληροφοριών του δημοσίου τομέα δεν δικαιολογείται για λόγους σκοπιμότητας, αλλά μόνον για λόγους νομιμότητας.
- Η διοίκηση οφείλει να αιτιολογεί ειδικώς τις περιπτώσεις στις οποίες δεν διαθέτει για περαιτέρω χρήση τα δεδομένα που κατέχει.
- Η περαιτέρω χρήση των δεδομένων, εφόσον καθίσταται αναγκαίο μπορεί να επιτρέπεται με καθεστώς γενικής ή ειδικής άδειας.

Σεβασμός των προσωπικών δεδομένων: Το άνοιγμα των δημοσίων δεδομένων γίνεται με απόλυτο σεβασμό στην προστασία των προσωπικών δεδομένων. Ο νόμος για την ανοικτή διάθεση και επαναχρησιμοποίηση της δημόσιας πληροφορίας τελεί υπό την επιφύλαξη του ν. 2472/1997 για την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, ενώ συγχρόνως τίθεται ειδική απαγόρευση για τη δημόσια διάθεση των δεδομένων όταν τούτο προσκρούει στις απαγορεύσεις της νομοθεσίας για την προστασία των προσωπικών δεδομένων.

9.2 Τομεακά Ανοικτά Δεδομένα

Εξετάζονται ανά τομέα, ενδεικτικά παραδείγματα από τη διεθνή εμπειρία καθώς και αντίστοιχες Ελληνικές πρωτοβουλίες.

9.2.1 Ανοικτά Οικονομικά Δεδομένα – Συμμετοχικός Προϋπολογισμός

Διεθνής Εμπειρία

Ένας προϋπολογισμός είναι ανοικτός όταν η αρμόδια αρχή για την κατάρτισή του (η κεντρική κυβέρνηση, μια περιφέρεια, ένας δήμος, μια δημόσια επιχείρηση) φροντίζει να παρέχει στους πολίτες δημόσια πρόσβαση, πλήρη και επικαιροποιημένη πληροφόρηση για

όλο τον κύκλο ζωής του προϋπολογισμού καθώς και ευκαιρίες να συμμετέχουν στη σχετική λήψη αποφάσεων και στην επίβλεψη της υλοποίησής του.

Το παράδειγμα της Βραζιλίας: Η Βραζιλία είναι η χώρα που μπορούμε να θεωρήσουμε ως τη μητέρα του ανοικτού συμμετοχικού προϋπολογισμού. Ο πρώτος συμμετοχικός προϋπολογισμός που καταγράφεται σε παγκόσμιο επίπεδο είναι στην πόλη Πόρτο Αλέγκρε της Βραζιλίας το 1989. Η επιτυχία του εγχειρήματος έφερε σημαντική επίδραση καθώς ο θεσμός του ανοικτού συμμετοχικού προϋπολογισμού επεκτάθηκε γρήγορα σε πολλές άλλες πόλεις της χώρας, καθώς και με πολλές διαφορετικές παραλλαγές σε χώρες της Ευρώπης, της Αμερικής, της Ασίας και της Αφρικής.

Παγκόσμια πρωτοβουλία για τη δημοσιονομική διαφάνεια. Το δια-συμβουλευτικό φόρουμ (Inter-Council Forum) είναι η πιο πρόσφατη θεσμική παρέμβαση συστηματικής ενσωμάτωσης των πολιτών στην διαμόρφωση αποφάσεων σε θέματα δημοσιονομικού χαρακτήρα και προϋπολογισμών. Το φόρουμ αποτελείται από εκπροσώπους σε εθνικό επίπεδο καθώς και εκλεγμένους αντιπροσώπους Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων και φορέων της κοινωνίας των πολιτών δίνοντάς τους πρόσβαση στους μηχανισμούς διαβούλευσης και λήψης αποφάσεων σε θέματα προϋπολογισμού διαφορετικών υπουργείων. Το φόρουμ είναι μια προσπάθεια δημιουργίας μηχανισμού διασύνδεσης πολιτών με εξειδικευμένη τεχνογνωσία με ανώτερα ιεραρχικά στελέχη των υπουργείων. Περισσότερες πληροφορίες είναι διαθέσιμες στον επόμενο σύνδεσμο [**Σφάλμα! Το αρχείο προέλευσης της αναφοράς δεν βρέθηκε.**].

Συμετοχικός Προϋπολογισμός στο Παρίσι: Η δράση του συμμετοχικού προϋπολογισμού ξεκίνησε στο Δήμο του Παρισιού το 2014. Το ποσό που αφιερώνεται στο συμμετοχικό προϋπολογισμό αντιπροσωπεύει το 5% του επενδυτικού προϋπολογισμού κατά τη διάρκεια αυτής της χρονικής περιόδου. Η διαδικασία ακολουθεί τα κάτωθι βήματα:

- Υποβολή – Συλλογή ιδεών και προτάσεων για έργα
- Ανάλυση – Μελέτες σκοπιμότητας και αξιολόγηση του κόστους
- Ψηφοφορία
- Εφαρμογή – υλοποίηση του έργου το επόμενο έτος

Οι πολίτες μπορούν να συμμετέχουν στην όλη διαδικασία χωρίς κόστος. Όσον αφορά τη φάση υποβολής, ο ενδιαφερόμενος εισάγει μια ιδέα ή μια πρόταση για ένα έργο στη σχετική ιστοσελίδα. Με στόχο την προσέλκυση ικανοποιητικής συμμετοχής, ο Δήμος επιχειρεί να «πάει» προς τους ανθρώπους. Αυτό πρακτικά σημαίνει πως δεν περιμένουν απλώς από τον κόσμο να επισκεφτεί την πλατφόρμα και, ως αποτέλεσμα, τα σχόλια, οι προτάσεις για έργα και οι ψήφοι να εισρεύσουν από μόνα τους. Αντίθετα, ο Δήμος πηγαίνει προς τους ανθρώπους για να προκαλέσει τη συμμετοχή τους. Στη φάση της υποβολής προτάσεων ο Δήμος προσεγγίζει ενώσεις και συμβούλια πολιτών παρακινώντας τους έτσι ώστε με τη σειρά τους να κινητοποιήσουν τους ανθρώπους στο δίκτυό τους για να δημιουργήσουν συλλογικές προτάσεις. Ως αποτέλεσμα οι προτάσεις που υλοποιούνται έχουν σημαντική επίδραση στην πραγματική ζωή των πολιτών.

Εικόνα 1 Παραδείγματα εφαρμογής συμμετοχικού προϋπολογισμού στο Παρίσι

Open Budget Survey (OBS) Tracker: Είναι μια προσπάθεια που έχει αναπτύξει η IBP (International Budget Partnership¹) τα τελευταία χρόνια, το οποίο σε συνδυασμό με το Open Budget Survey αποτελούν δύο μοναδικά ανεξάρτητα εργαλεία αξιολόγησης δημοσιονομικής διαφάνειας σε διεθνές επίπεδο. Λειτουργεί ως μια διαδικτυακή βάση δεδομένων με επικαιροποιημένες πληροφορίες αναφορικά με την έγκαιρη διαθεσιμότητα 8 βασικών αναφορών (Pre-budget statement, Executive’s budget proposal, Enacted Budget, Citizens budget, In-year reports, Mid-year review, Year-End report, Audit report), οι οποίες

¹ <https://www.internationalbudget.org>

αντιστοιχούν στις προβλέψεις και τις προτάσεις για τον προϋπολογισμό, τον εγκριθέντα προϋπολογισμό στην βασική του και την εκλαϊκευμένη έκδοση και τις αναφορές οι οποίες δίνονται σε διάφορα χρονικά σημεία²) σχετικών με τον προϋπολογισμό, που πρέπει σύμφωνα με την IBP να προβλέπει κάθε δημοσιονομικό σύστημα για να καλύπτει τα κριτήρια της διαφάνειας.

Πλατφόρμα Publicspending.net: Το Publicspending.net³ είναι μία εφαρμογή που ασχολείται με τα οικονομικά ανοικτά δεδομένα. Διασυνδέει οικονομικά δεδομένα και περιγράφει το πού επενδύει ή ξοδεύει τα χρήματα του ένας δημόσιος φορέας. Διασυνδέοντας δεδομένα από την Αμερική, την Αγγλία, την Αυστραλία, και την Ελλάδα, η εφαρμογή αναδεικνύει ποιες μεγάλες επιχειρήσεις λαμβάνουν χρήματα από το δημόσιο .

Εικόνα 2 Ανοικτά Οικονομικά Δεδομένα publicspending.net

² <https://www.internationalbudget.org/open-budget-survey/tracker/>

³ <http://publicspending.net/>

Περισσότερες πληροφορίες για το public spending, στο οποίο συμμετέχει και η Ελλάδα, είναι διαθέσιμες στον σύνδεσμο [**Σφάλμα! Το αρχείο προέλευσης της αναφοράς δεν βρέθηκε.**].

Ελληνική Εμπειρία

Ο συμμετοχικός προϋπολογισμός στην Ελλάδα έχει βραχύβια ιστορία. Μέσα από τη συμμετοχή στην OGP (Συμμαχία για την Ανοικτή Διακυβέρνηση) οι περιφέρειες Δυτικής Μακεδονίας και Στερεάς Ελλάδας έχουν αναλάβει σχετικές δεσμεύσεις στο Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Ανοικτή Διακυβέρνηση 2016-2018. Το περιεχόμενο των δεσμεύσεων και των δυο περιφερειών είναι πανομοιότυπο. Οι δεσμεύσεις προβλέπουν την οπτική παρουσίαση δεδομένων και πληροφοριών για την υλοποίηση του προϋπολογισμού σε ειδική πλατφόρμα όπου κατόπιν θα διενεργείται ηλεκτρονική διαβούλευση⁴, ⁵. Μέσα από τη διαβούλευση οι πολίτες συζητούν για δράσεις που μπορούν να υλοποιηθούν με κάποιο ειδικό κονδύλι που θα διατίθεται με το συμμετοχικό προϋπολογισμό. Οι προτάσεις παρουσιάζονται στο περιφερειακό συμβούλιο όπου λαμβάνεται η τελική απόφαση.

Ακόμη ένα ενδεικτικό παράδειγμα είναι η παροχή των στοιχείων του προϋπολογισμού από τον Δήμο Αθηναίων⁶. Όπως επίσης έχει αναφερθεί η Ελλάδα συμμετέχει και στο Publicspending.net και μάλιστα είναι δημιουργός της πλατφόρμας.

9.2.2 Ανοικτά Δεδομένα στην Εκπαίδευση

Η Ανοικτή Εκπαίδευση έρχεται να προτείνει ένα νέο παράδειγμα συνεργασίας και περιλαμβάνει πόρους, εργαλεία και πρακτικές που δεν περιέχουν νομικά, οικονομικά και τεχνικά εμπόδια και μπορούν να χρησιμοποιηθούν πλήρως, να μοιραστούν και να προσαρμοστούν στο ψηφιακό περιβάλλον. Στη βάση της βρίσκονται οι Ανοικτοί Εκπαιδευτικοί Πόροι (Open Educational Resources, OER), οι οποίοι αποτελούν πόρους διδασκαλίας, μάθησης και έρευνας με τα ελάχιστα δυνατά εμπόδια κόστους και πρόσβασης βάσει νόμιμων αδειών για ανοικτή χρήση.

Οι Ανοικτοί Εκπαιδευτικοί Πόροι [30] είναι εκπαιδευτικό υλικό που μπορεί να τροποποιηθεί και να βελτιωθεί καθώς οι δημιουργοί του έχουν δώσει την άδειά τους σε άλλους για να το

⁴ <http://www.data.gov.gr/organization/pste> και <http://hello.crowdapps.net/opendata-stereas-elladas/open-budget/>

⁵ <http://www.data.gov.gr/dataset?organization=pdmak> και <http://opengov.pdm.gov.gr/cons/>

⁶ <https://www.cityofathens.gr/khe/>

κάνουν. Τα άτομα ή οι οργανισμοί που δημιουργούν OERs – όπως διαφάνειες παρουσίασης, podcasts, διδακτέα ύλη, εικόνες, σχέδια μαθήματος, βίντεο διαλέξεις, χάρτες, φύλλα εργασίας και ακόμη και ολόκληρα εγχειρίδια- έχουν παραιτηθεί από μέρος (ή και το σύνολο) των πνευματικών τους δικαιωμάτων που σχετίζονται με τους έργα τους, συνήθως μέσω νομικών εργαλείων, όπως είναι οι άδειες Creative Commons [31], έτσι ώστε οι άλλοι να μπορούν να έχουν ελεύθερη πρόσβαση σε αυτά, να τα επαναχρησιμοποιούν, να τα μεταφράζουν και να τα τροποποιούν.

Στην παρούσα παράγραφο θα εξετάσουμε κάποια παραδείγματα από την διεθνή εμπειρία αναφορικά κυρίως με τους ανοικτούς εκπαιδευτικούς πόρους αλλά και από την Ελληνική εμπειρία η οποία εστιάζει σε αντίστοιχες πρωτοβουλίες αλλά και διαδικασίες.

Διεθνής Εμπειρία

Η **πρωτοβουλία SPARC** (Scholarly Publishing and Academic Resources Coalition [Σφάλμα! Το αρχείο προέλευσης της αναφοράς δεν βρέθηκε.]) στοχεύει στην ανοικτή ανταλλαγή των αποτελεσμάτων της έρευνας και του εκπαιδευτικού υλικού των συμμετεχόντων οργανισμών. Η SPARC επικεντρώνεται στη συνεργασία με άλλους ενδιαφερόμενους – συγγραφείς, εκδότες, βιβλιοθήκες, φοιτητές, χρηματοδότες, φορείς χάραξης πολιτικής και κοινό – για να αξιοποιήσει τις ευκαιρίες που δημιουργεί το Διαδίκτυο, προωθώντας τις αλλαγές τόσο στην υποδομή όσο και στη κουλτούρα της έρευνας και εκπαίδευσης.

Η **πρωτοβουλία Open UpEd**: Η πρωτοβουλία OpenupEd [Σφάλμα! Το αρχείο προέλευσης της αναφοράς δεν βρέθηκε.] στηρίζεται στη μη κερδοσκοπική εταιρική σχέση ευρωπαϊκών εταιρών και έχει συσταθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση Πανεπιστημίων Εκπαίδευσης εξ Αποστάσεως – European Association of Distance Teaching Universities (EADTU) [Σφάλμα! Το αρχείο προέλευσης της αναφοράς δεν βρέθηκε.]. Υποστηρίζεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και λειτουργεί ως κεντρικός κόμβος ενός δικτύου αποκεντρωμένων παρόχων MOOC (Massive Online Open Courses, Μαζικά Ανοικτά Διαδικτυακά Μαθήματα) που δεσμεύεται με μια κοινή φιλοσοφία ανοίγματος των εκπαιδευτικών στην Ευρώπη.

Η πρωτοβουλία **European Association of Distance Teaching Universities** (EADTU) αποτελεί μια ολιστική προσέγγιση καθώς αφαιρεί τα περιττά εμπόδια στη μάθηση παρέχοντας στους μαθητές μια λογική πιθανότητα επιτυχίας στην εκπαίδευση. Η άρση των φραγμών συνεπάγεται την κατανόηση του ανοίγματος πέρα από το ελεύθερο και

περιλαμβάνει άλλες διαστάσεις όπως η ανοικτή προσβασιμότητα, ανοικτή αδειοδότηση, ελευθερία στην επιλογή του τόπου, ρυθμού και χρόνου, ανοικτή παιδαγωγική μάθηση κ.ο.κ.

Το **Ανοικτό Ευρωπαϊκό Νέφος Επιστημονικών Δεδομένων (European open science cloud⁷)** έχει σκοπό οι επιστήμονες που χρηματοδοτούνται είτε από την ΕΕ ή από εθνικούς χορηγούς π.χ. ΓΓΕΤ, να μπορούν να χρησιμοποιούν τις υποδομές, όλες τις υπολογιστικές υποδομές του νέφους, να έχουν ένα μοναδικό σετ διαπιστευτηρίων εισόδου σε όλα αυτά, και αυτό είναι η βάση της συνεργατικότητας και της ανοικτής επιστήμης.

Εικόνα 3 Ανοικτό Ευρωπαϊκό Νέφος Επιστημονικών Δεδομένων

Τέλος αναφέρουμε ότι στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση, εφαρμόζοντας ανοικτές άδειες στο εκπαιδευτικό υλικό οι εκπαιδευτικοί μπορούν να συνεργαστούν για να τα προσαρμόσουν ειδικά για τους μαθητές τους [**Σφάλμα! Το αρχείο προέλευσης της αναφοράς δεν βρέθηκε.**]. Οι εκπαιδευτικοί των δημόσιων σχολείων στις ΗΠΑ, για παράδειγμα, μπορεί να θέλουν να μοιράζονται τους πόρους που έχουν αναπτύξει τηρώντας τα κυβερνητικά εκπαιδευτικά πρότυπα, όπως τα Common Core State Standards [**Σφάλμα! Το αρχείο προέλευσης της αναφοράς δεν βρέθηκε.**]. Οι ανοικτοί εκπαιδευτικοί πόροι μπορούν να βοηθήσουν στη μείωση του κόστους που συνδέεται με την παραγωγή και την

⁷ <https://ec.europa.eu/research/openscience/index.cfm?pg=open-science-cloud>

διανομή διδακτικού υλικού στα πρωτοβάθμια και στα δευτεροβάθμια εκπαιδευτικά ιδρύματα [Σφάλμα! Το αρχείο προέλευσης της αναφοράς δεν βρέθηκε.].

Ελληνική Εμπειρία

Όσον αφορά την Ελληνικά εμπειρία ξεχωρίζουμε δύο παραδείγματα τα οποία μεταφέρουν σε κάποιο βαθμό την εμπειρία του εξωτερικού.

Η πλατφόρμα **OpenCourses.gr** περιλαμβάνει μαθήματα που διδάσκονται στα Πανεπιστήμια και στα ΤΕΙ, ελεύθερα προσβάσιμα και δωρεάν διαθέσιμα στο Διαδίκτυο. Τα ανοικτά ψηφιακά μαθήματα⁸ είναι ένα ελεύθερο περιβάλλον μάθησης, που συνάδει με τον δημόσιο χαρακτήρα και την αποστολή των ΑΕΙ. Το opencourses δεν προσφέρει υποστήριξη από διδάσκοντες και δεν οδηγεί στη χορήγηση κάποιου πιστοποιητικού.

Εικόνα 4 Ανοικτά Μαθήματα Ελληνικών Πανεπιστημίων – opencourses

Μια αντίστοιχη προσπάθεια είναι αυτή του Καλλίπου. Ο Κάλλιπος είναι μια ολοκληρωμένη προσπάθεια για την εισαγωγή του ηλεκτρονικού, διαδραστικού, πολυμεσικού βιβλίου στην Ανώτατη Εκπαίδευση⁹. Ο σκοπός είναι η παραγωγή και παροχή ηλεκτρονικών συγγραμμάτων, υπό καθεστώς Ανοικτής Πρόσβασης, στους φοιτητές των ελληνικών Α.Ε.Ι. (Πανεπιστημίων και Τ.Ε.Ι.). Τα ηλεκτρονικά συγγράμματα και βοηθήματα δεν αντικαθιστούν τα έντυπα συγγράμματα, αλλά λειτουργούν συμπληρωματικά ως προς αυτά.

⁸ <http://opencourses.gr/>

⁹ <https://www.kallipos.gr/el/>

Εικόνα 5 Κάλλιπος ηλεκτρονικά βιβλία στην Ανώτατη Εκπαίδευση

Τα χαρακτηριστικά των σύγχρονων Ηλεκτρονικών Βιβλίων περιλαμβάνουν τα εξής:

- Είναι βιβλία σε ψηφιακή μορφή που διαβάζονται μέσω ηλεκτρονικών συσκευών (π.χ. ηλεκτρονικοί αναγνώστες, ταμπλέτες, κινητά τηλέφωνα ή Η/Υ).
- Εμπεριέχουν πολυμεσικά (εικόνες, ήχους, βίντεο, διαγράμματα) ή/και διαδραστικά αντικείμενα.
- Διαθέτουν πολλές δυνατότητες διαδραστικότητας και εύκολης πλοήγησης, όπως: αναζήτησης, προσθήκης και διαμοιρασμού σημειώσεων, και διασύνδεσης με εξωτερικές πηγές πληροφόρησης.
- Κάθε κεφάλαιο και διαδραστικό αντικείμενο του ηλεκτρονικού βιβλίου μπορεί και να συνιστά ένα αυτοτελές «μαθησιακό αντικείμενο», δηλαδή να «αποσπάται» και επαναχρησιμοποιείται σε άλλο βιβλίο ή να διατίθεται στο διαδίκτυο ή σε άλλο ηλεκτρονικό μέσο αυτόνομα.

Μία ακόμη πρωτοβουλία προς την κατεύθυνση της ανοικτής εκπαίδευσης είναι αυτή της **ΑΠΕΛΛΑ**. Η οργάνωση, παρακολούθηση και δημοσιοποίηση των διαδικασιών εκλογής/εξέλιξης/μονιμοποίησης των καθηγητών των Ιδρυμάτων, καθώς και η υποβολή υποψηφιοτήτων, γίνονται υποχρεωτικά μέσω του ηλεκτρονικού συστήματος ολοκληρωμένης διαχείρισης ΑΠΕΛΛΑ¹⁰, μέσω του οποίου κάθε Ίδρυμα/Τμήμα καταρτίζει και τηρεί τα μητρώα εσωτερικών και εξωτερικών μελών.

¹⁰ <https://apella.minedu.gov.gr/node/81>

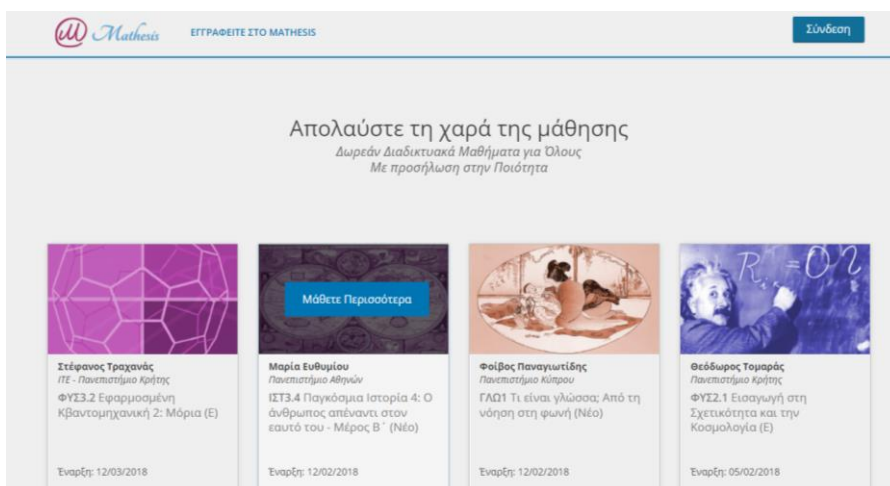
Εικόνα 6 Εκλογή Καθηγητών ΑΕΙ – ΑΠΕΛΛΑ

Το σύστημα ΑΠΕΛΛΑ με το σχετικό θεσμικό πλαίσιο υποβοηθάει την επιλογή, εξέλιξη και μονιμοποίηση των καθηγητών.

Μια ακόμα περίπτωση που αξίζει αναφοράς είναι το **mathesis**¹¹ που είναι η πλατφόρμα των πανεπιστημιακών εκδόσεων Κρήτης. Τα ανοικτά μαθήματα στο mathesis ακολούθησαν πιο αυστηρά το μοντέλο των MOOCs που παρατηρείται στα coursera και edx.

Πρόκειται για μαθήματα που πάντα έχουν περιορισμένη διάρκεια 4-8 εβδομάδων όπως είναι τα περισσότερα MOOCs. Έχουν βίντεο και ασκήσεις αυτοαξιολόγησης. Οι επιμορφούμενοι γράφονται, παρακολουθούν, βαθμολογούνται, σύμφωνα με τη λογική των MOOCs. Το σημαντικότερο είναι η δημιουργία κοινοτήτων μάθησης και η αλληλεπίδραση των συμμετεχόντων.

¹¹ <https://mathesis.cup.gr/>

Εικόνα 7 Mathesis

Ενδιαφέρον παρουσιάζει η έκθεση συμπερασμάτων του καινοτόμου εργαστηρίου «Ανοικτή Συνεργατική Μάθηση», το οποίο πραγματοποιήθηκε στο ΕΚΔΔΑ, τον Οκτώβριο του 2017. Η έκθεση συμπερασμάτων αναφέρεται εκτενέστερα στις παραπάνω πρωτοβουλίες [**Σφάλμα! Το αρχείο προέλευσης της αναφοράς δεν βρέθηκε.**].

9.2.3 Ανοικτά Δεδομένα στη Δικαιοσύνη

Μέσα από την έννοια της Ανοικτής Δικαιοσύνης επιδιώκονται οι απαραίτητες συνθήκες για ένα σύστημα το οποίο χαρακτηρίζεται από ειλικρίνεια και διαφάνεια στην πρόσβαση των πολιτών και στην ταχύτερη και ποιοτικότερη εξυπηρέτησή τους. Στην πράξη αυτό περιλαμβάνει δράσεις για την ελεύθερη πρόσβαση στην ισχύουσα νομοθεσία, στο περιεχόμενο των αποφάσεων, τις διαδικασίες και τρόπους αλληλεπίδρασης με τους πολίτες, στα διοικητικά έγγραφα και στις αποφάσεις, τα πρακτικά και τα στατιστικά δεδομένα των δικαστηρίων.

Διεθνής Εμπειρία

Η διαδικτυακή πύλη της ευρωπαϊκής ηλεκτρονικής δικαιοσύνης¹² **e-Justice Portal** λειτουργεί ως μια ηλεκτρονική υπηρεσία «μίας στάσης» στον τομέα της δικαιοσύνης.

Ως πρώτο βήμα επιδιώκει να παρέχει πληροφορίες για τα συστήματα απονομής δικαιοσύνης και βελτιώνοντας την πρόσβαση στη δικαιοσύνη σε όλη την ΕΕ και σε 23 γλώσσες.

¹² <https://e-justice.europa.eu/home.do?action=home&plang=el>

The screenshot shows the European Justice Portal interface. At the top, there are navigation links for Cookies, Legal notices, Information, RSS, and Help, along with a language selector set to Greek (el). A search bar is present with the text 'Αναζήτηση...' and a search icon. Below the search bar, there are links for 'Αρχική σελίδα', 'Τα αγαπημένα μου', 'Πρόσφατες επικαιροποιήσεις', 'Εξατομίκευση', and 'Αποσύνδεση'. A yellow banner displays 'Θέματα που έχω επιλέξει' and 'Καλωσορίσατε ANDREAS'. The main content area is titled 'Εξατομίκευση' and includes a sub-menu with options: 'Γλωσσική και γεωγραφική εξατομίκευση', 'Συνδρομή σε ηλεκτρονικό ταχυδρομείο', 'Εξατομίκευση περιεχομένου', and 'Ο λογαριασμός μου'. A blue banner below the sub-menu reads: 'Παρακαλείσθε να επιλέξετε τα στοιχεία που θέλετε, ενδεχομένως, να προσθέσετε ή/και να αποτιπλέξετε τα στοιχεία που θέλετε να εξαλείψετε από τον προσωπικό σας κατάλογο περιεχομένου.' The main content area is a grid of filter categories, each with a list of items and a 'Επιλογή όλων' link. The categories are:

- Δίκαιο** (Επιλογή όλων): Δίκαιο ΕΕ, Εθνικό δίκαιο, Διεθνές δίκαιο
- Νομολογία** (Επιλογή όλων): Νομολογία ΕΕ, Αναγνωριστικό ευρωπαϊκής νομολογίας (ECLI), Μηχανή αναζήτησης ECLI, Εθνική νομολογία, Διεθνής νομολογία
- Νομική συνδρομή** (Επιλογή όλων): Διαμεσολάβηση (Επιλογή όλων): Ανασκόπηση διαμεσολάβησης σε επίπεδο ΕΕ, Διαμεσολάβηση στα κράτη μέλη, Διασυνοριακή οικογενειακή διαμεσολάβηση, Βασικές αρχές και στάδια της διαμεσολάβησης, Ιδιαιτερότητες της διασυνοριακής διαμεσολάβησης, Κόστος της διασυνοριακής διαμεσολάβησης, Νομικό πλαίσιο της διασυνοριακής διαμεσολάβησης
- Μητρώα αφερεγγυότητας**: Μητρώα αφερεγγυότητας, Αναζήτηση στα διασυνδεδεμένα μητρώα αφερεγγυότητας
- Εξεύρεση ...** (Επιλογή όλων): Αναζήτηση εταιρείας, Εξεύρεση δικηγόρου, Εξεύρεση συμβολαιογράφου, Εξεύρεση νομομαθούς μεταφραστή ή διερμηνέα, Εξεύρεση διαμεσολαβητή
- Γλωσσάρια και ορολογία** (Επιλογή όλων): Γλωσσάρια και ορολογία

Εικόνα 8 Ευρωπαϊκή πύλη Δικαιοσύνης

Όσον αφορά τις εθνικές πρωτοβουλίες, η πρωτοβουλία **Open Justice UK** στο Ηνωμένο Βασίλειο προσπαθεί να ενισχύσει την εμπιστοσύνη των πολιτών στην δικαιοσύνη μέσα από την παράθεση οπτικοποιημένων στατιστικών δεδομένων δικαιοσύνης [**Σφάλμα! Το αρχείο προέλευσης της αναφοράς δεν βρέθηκε.**]. Τα διαθέσιμα στοιχεία επεξεργάζονται και προβάλλονται με τέτοιο τρόπο ώστε να παράγονται αφηγήσεις από τα δεδομένα οι οποίες επιτρέπουν στους πολίτες να αντιληφθούν τη λειτουργία του συστήματος και τις ευκαιρίες που έχουν να αλληλοεπιδράσουν με αυτό.

Σε μια ανάλογη προσπάθεια στην Καλιφόρνια των ΗΠΑ η πλατφόρμα **Open Justice California** πέρα από την παροχή στατιστικής πληροφόρησης, προσπαθεί να δώσει τη διάσταση ιστοριών και αφηγήσεων στα ανοικτά δεδομένα [**Σφάλμα! Το αρχείο προέλευσης της αναφοράς δεν βρέθηκε.**]. Παρέχει μέσα εκπαίδευσης και εργαλεία δημιουργίας ώστε οι ίδιοι οι χρήστες (για παράδειγμα πολίτες ή δημοσιογράφοι) να παράγουν τις δικές τους αφηγήσεις.

Επίσης έχει ενδιαφέρον ως καλή πρακτική η προσπάθεια **Justice 2020** της Αργεντινής [**Σφάλμα! Το αρχείο προέλευσης της αναφοράς δεν βρέθηκε.**]. Το «Justice 2020 Argentina» επικεντρώνεται σε δύο από τις βασικές αξίες της ανοικτής διακυβέρνησης: τη συμμετοχή των πολιτών και την καινοτομία μέσα από την τεχνολογία. Μέσω μιας ηλεκτρονικής πλατφόρμας και εργαστηρίων πρόσωπο με πρόσωπο, η κοινωνία των πολιτών μπορεί να συζητήσει και να συμμετάσχει στο σχεδιασμό, την εφαρμογή και την αξιολόγηση της πολιτικής δικαιοσύνης. Το πρόγραμμα είναι οργανωμένο σε επτά θεματικές: θεσμική

μεταρρύθμιση, ποινική δικαιοσύνη, αστική δικαιοσύνη, πρόσβαση στη δικαιοσύνη, ανθρώπινα δικαιώματα, δικαστική διαχείριση και δικαιοσύνη και κοινότητα, για καθένα από τα οποία υπάρχουν διαφορετικές πολιτικές πρωτοβουλίες και προτεραιότητες για το Υπουργείο Δικαιοσύνης. Η συμμετοχή είναι ανοικτή στην κοινωνία των πολιτών και οιοσδήποτε μπορεί να γίνει δεκτό να συζητήσει οποιοδήποτε θέμα.

Τέλος η πληθοποριστική πλατφόρμα **Ushahidy** έχει χρησιμοποιηθεί για αναφορά περιπτώσεων παράβασης νομοθεσίας που γίνεται αντιληπτή από τους πολίτες [**Σφάλμα! Το αρχείο προέλευσης της αναφοράς δεν βρέθηκε.**]. Το Ushahidi προσφέρει τη δυνατότητα σε τοπικούς παρατηρητές να υποβάλλουν αναφορές χρησιμοποιώντας τα κινητά τους τηλέφωνα ή το Διαδίκτυο, δημιουργώντας ταυτόχρονα ένα χρονικό και ένα γεωχωρικό αρχείο γεγονότων. Η πλατφόρμα Ushahidi χρησιμοποιείται για την αντιμετώπιση κρίσεων, την υποβολή εκθέσεων σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα και την παρακολούθηση εκλογών.

Άλλη μια ενδιαφέρουσα περίπτωση αφορά τους **μάρτυρες δημοσίου συμφέροντος** (Whistleblowers) όπου αξιοποιείται η πλατφόρμα ανοικτού κώδικα SecureDrop που προστατεύει την ανώνυμη κατάθεση στοιχείων και δεδομένων. Η πλατφόρμα αυτή δύναται να υιοθετηθεί σε συνεργασία με κάποιον ειδησεογραφικό οργανισμό αυξάνοντας έτσι τις εγγυήσεις διαφάνειας και λογοδοσίας. Η πλατφόρμα αυτή ήδη λειτουργεί σε μεγάλα διεθνή ΜΜΕ [**Σφάλμα! Το αρχείο προέλευσης της αναφοράς δεν βρέθηκε., Σφάλμα! Το αρχείο προέλευσης της αναφοράς δεν βρέθηκε.**].

Ελληνική Εμπειρία

Σε σύγκριση με άλλες χώρες της ΕΕ, η δικαιοσύνη στην Ελλάδα χαρακτηρίζεται από μεγάλες καθυστερήσεις στη διεκπεραίωση δικαστικών υποθέσεων και χαμηλά ποσοστά χρήσης και αποδοχής των ΤΠΕ. Άλλοι δείκτες, όπως ο αριθμός των δικαστών (35 / 100.000 κάτοικοι – μέσος όρος ΕΕ 18.9 δικαστών ανά 100.000 κατοίκους) και οι δικηγόροι (381.3 / 100.000 κάτοικοι – μέσος όρος της ΕΕ 105,7 / 100.000 κάτοικοι) είναι σημαντικά υψηλότεροι από τον μέσο όρο των χωρών της ΕΕ.

Το ελληνικό Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων έχει δεσμευτεί μέσω του τρίτου σχεδίου δράσης ανοικτής διακυβέρνησης της OGP να βελτιώσει σημαντικά την πρόσβαση στα δικαστικά δεδομένα και έγγραφα. Αυτή είναι η πρώτη φορά που το Υπουργείο έχει δεσμευτεί δημοσίως για συγκεκριμένες πολιτικές ανοικτής διακυβέρνησης. Οι αναφερόμενοι στόχοι περιλαμβάνουν την παροχή ανωνυμοποιημένης πρόσβασης στη βάση δεδομένων αποφάσεων νομολογίας των διοικητικών δικαστηρίων και

του Ελεγκτικού Συνεδρίου της χώρας, πλήρης πρόσβαση στα διαθέσιμα στατιστικά στοιχεία (εκκρεμείς υποθέσεις στην αρχή μιας περιόδου αναφοράς, εισερχόμενες υποθέσεις, επιλυθείσες υποθέσεις και υποθέσεις εκκρεμούν στο τέλος της ίδιας περιόδου αναφοράς) καθώς και πρόσβαση σε ανώνυμα δικαστικά αντίγραφα.

9.2.4 Ανοικτά Δεδομένα στον Πολιτισμό

Σύμφωνα με το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης (ΕΚΤ), το οποίο είναι θεσμικά αρμόδιο για τη συλλογή και την προτυποποιημένη οργάνωση και τεκμηρίωση της επιστημονικής και πολιτιστικής πληροφορίας στη χώρα, η αναθεωρημένη Οδηγία για την Περαιτέρω Χρήση της Δημόσιας Πληροφορίας εντάσσει για πρώτη φορά τα μουσεία, τις βιβλιοθήκες και τα αρχεία στο πεδίο εφαρμογής της, αναγνωρίζοντας ότι οι πολιτιστικοί φορείς διαθέτουν ένα τεράστιο πλούτο πληροφορίας, ο οποίος μπορεί να αξιοποιηθεί ιδίως στην εκπαίδευση και τον τουρισμό και ότι μπορεί να αποτελέσει σημαντικό μοχλό ανάπτυξης για τις δημιουργικές βιομηχανίες και για τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας¹³.

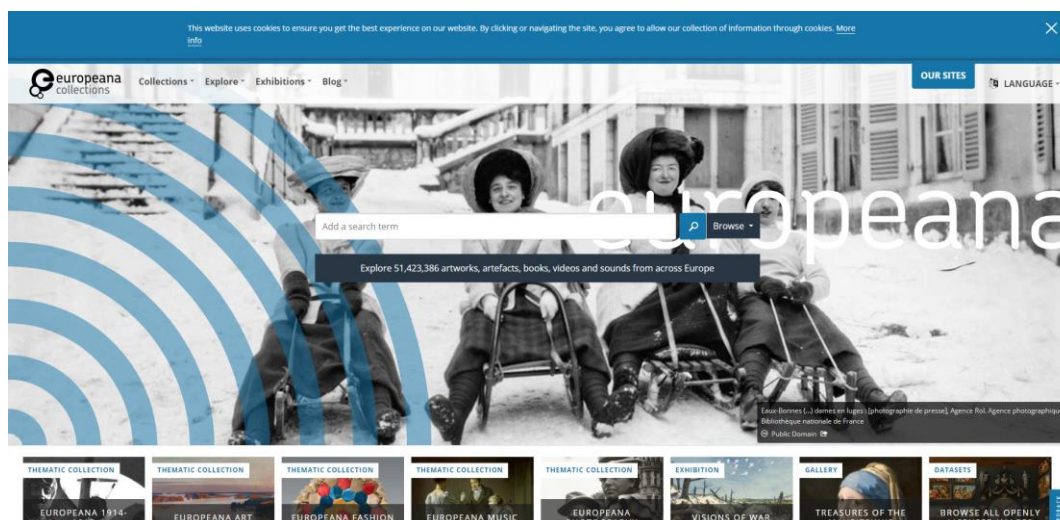
Συγκεκριμένα η τεκμηριωτική πολιτιστική πληροφορία αντιπροσωπεύει έναν τεράστιο όγκο γνώσης γύρω από την προέλευση και την ερμηνεία των πολιτιστικών αντικειμένων, και συγκροτεί ένα από τα πλέον κατάλληλα σύνολα δεδομένων για δημοσίευση ως διασυνδεδεμένα δεδομένα, καθώς παραδοσιακά οι πολιτιστικοί φορείς χρησιμοποιούν πρότυπα για την οργάνωση και την ταξινόμηση της πληροφορίας, και άλλες δομημένες γλωσσικές πηγές όπως λεξιλόγια, θησαυρούς, κ.λπ., για την περιγραφή του υλικού και άυλου πολιτισμικού τους πλούτου. Παρέχουν, δηλαδή, έτοιμες σημασιολογικές συνδέσεις μεταξύ διαφορετικών δεδομένων.

Με το άνοιγμά της πληροφορίας αυτής, καθίσταται δυνατή η διασύνδεσή της με άλλες πηγές δομημένης πληροφορίας όπως ημερομηνίες γεννήσεως και θανάτου δημιουργών, γεωγραφικές συντεταγμένες τοπωνυμίων, πληροφορίες από τη Βικιπαίδεια και άλλες έγκριτες πηγές πληροφόρησης, καθιστώντας πολύ πιο πλούσια την εμπειρία του χρήστη **[Σφάλμα! Το αρχείο προέλευσης της αναφοράς δεν βρέθηκε.]**.

Η πλέον σημαντική πρωτοβουλία στον χώρο του ανοίγματος των πολιτιστικών μεταδεδομένων προέρχεται από την ευρωπαϊκή ψηφιακή βιβλιοθήκη Europeana, η οποία το 2012 υιοθέτησε την πλέον ανοικτή άδεια, δηλαδή την Creative Commons 0, και μέσω ενός

¹³ <https://www.searchculture.gr/>

δικτύου συνεργασίας 2.000 μουσείων, βιβλιοθηκών και αρχείων, δημοσίευσε πάνω από 20 εκατ. Εγγραφές μεταδεδομένων¹⁴.

Εικόνα 9 Ανοικτά Πολιτιστικά Δεδομένα –Europeana

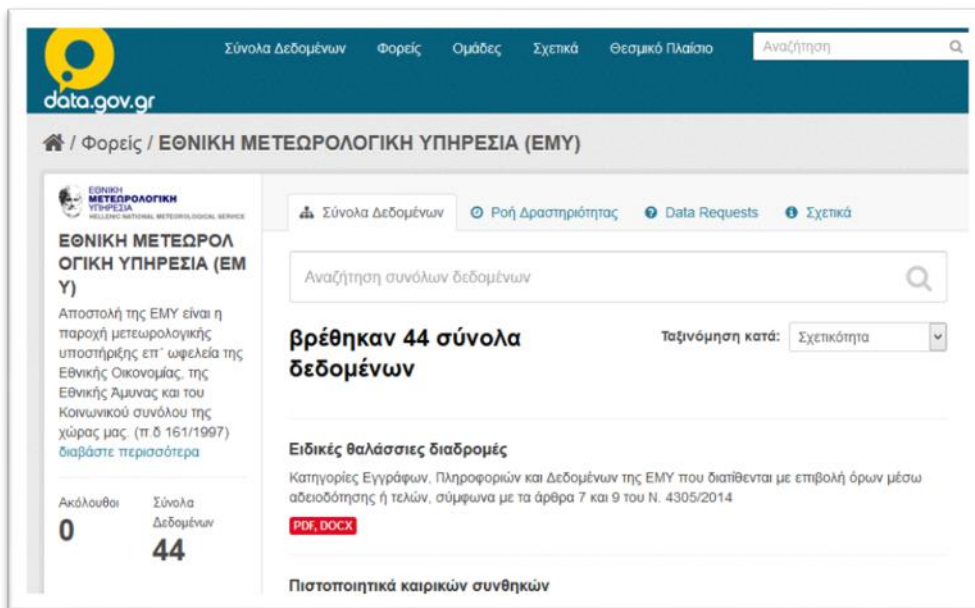
9.2.5 Ανοικτά Μετεωρολογικά Δεδομένα

Αποστολή της Εθνικής Μετεωρολογικής Υπηρεσίας (ΕΜΥ) είναι η παροχή μετεωρολογικής υποστήριξης επ' ωφελεία της Εθνικής Οικονομίας, της Εθνικής Άμυνας και του Κοινωνικού συνόλου της χώρας μας. (π.δ 161/1997).

Η ΕΜΥ παρέχει 44 σύνολα από ανοικτά δεδομένα στην πλατφόρμα των ανοικτών δεδομένων data.gov.gr¹⁵.

¹⁴ <https://www.europeana.eu/portal/en/rights/terms.html>

¹⁵ <http://www.data.gov.gr/organization/eonikh-meteoporaorikh-yttthpeeia-emy>

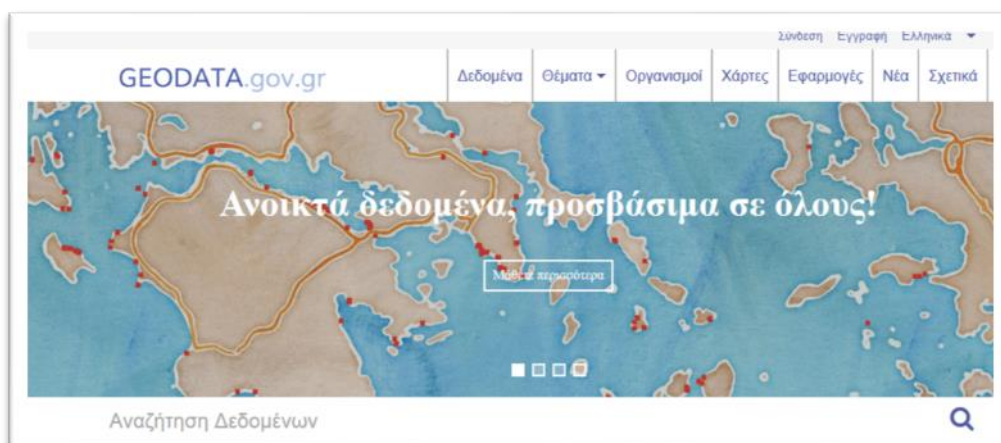

Εικόνα 10 Ανοικτά Μετεωρολογικά δεδομένα

9.2.6 Ανοικτά Γεωγραφικά Δεδομένα

Η πλατφόρμα geodata.gov.gr προσφέρει ανοικτά γεωχωρικά δεδομένα και υπηρεσίες για την Ελλάδα, αποτελώντας έναν εθνικό κατάλογο ανοικτών δεδομένων, μία συμβατή με την οδηγία INSPIRE (Infrastructure for Spatial Information in the European Community) Υποδομή Γεωχωρικών Πληροφοριών, καθώς και μία ισχυρή υποδομή για την παροχή υπηρεσιών προστιθέμενης αξίας από ανοικτά δεδομένα¹⁶.

Τα δεδομένα μπορούν να δημοσιευτούν και να επαναχρησιμοποιηθούν και η πλατφόρμα είναι σε λειτουργία από το 2010.

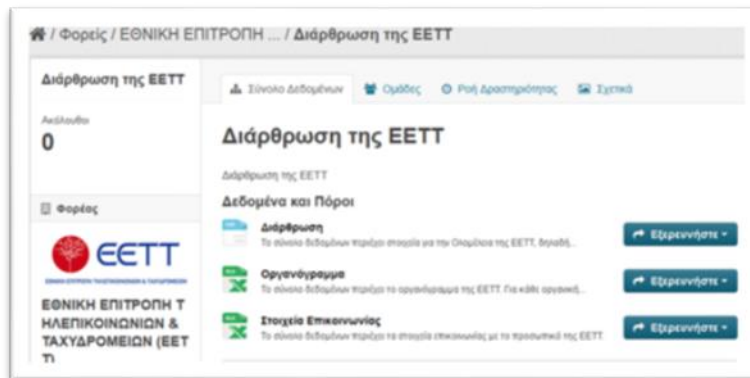

Εικόνα 11 Geodata πλατφόρμα γεωχωρικών δεδομένων

¹⁶ <http://geodata.gov.gr/>

9.2.7 Ανοικτά Τηλεπικοινωνιακά Δεδομένα

Η ΕΕΤΤ (Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων) παρέχει ανοικτά δεδομένα στο data.gov.gr καθώς και από τον ιστότοπο του φορέα.

Εικόνα 12 Παροχή ανοικτών δεδομένων από την ΕΕΤΤ στο data.gov.gr

Η ΕΕΤΤ παρέχει επίσης ανοικτά δεδομένα στον ιστότοπο του φορέα, όπως για παράδειγμα τον κατάλογο κατάστασης εποπτείας/διαπίστευσης των υπηρεσιών πιστοποίησης από παρόχους υπηρεσιών πιστοποίησης οι οποίοι εποπτεύονται/διαπιστεύονται από τον υπεύθυνο σχήματος του εκάστοτε κράτους μέλους ως προς τη συμμόρφωση με τις σχετικές διατάξεις του Κανονισμού ΕΕ Νο 910/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23^{ης} Ιουλίου 2014, σχετικά με την ηλεκτρονική ταυτοποίηση και τις υπηρεσίες εμπιστοσύνης για τις ηλεκτρονικές συναλλαγές στην εσωτερική αγορά και την κατάργηση της οδηγίας 1999/93/ΕΚ¹⁷.

¹⁷ <https://www.eett.gr/tsl/EL-TSL.xml>